

RP 121/2001 rd

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av 3 § lagen om förvaltningsnämnden för Sveaborg och 3 § lagen om museiverket

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om förvaltningsnämnden för Sveaborg och lagen om museiverket skall ändras.

Det föreslås att lagen om förvaltningsnämnden för Sveaborg ändras så, att de hyror för bostadslägenheter och lokaler i förvaltningsnämndens besittning som skall prissättas på företagsekonomiska grunder med avvikelse från lagen om grunderna för avgifter till staten av kulturpolitiska skäl kan sänkas så, att de motsvarar rådande gängse prisnivå på ön. Genom ändringen kan bostäder och lokaler i kulturhistoriskt värdefulla byggnader hyras ut till utomstående så, att prissättning på företagsekonomiska grunder inte till alla delar följs när hyrorna bestäms.

Det föreslås att lagen om museiverket ändras så, att avvikelse kan göras från lagen om grunderna för avgifter till staten när entréavgifterna bestäms i museer som lyder under

museiverket, vid utställningar och andra förevisningar som museerna ordnar, när det är ändamålsenligt för undervisning eller vetenskapen eller annars med hänsyn till allmänt intresse. Det föreslås också att lagen ändras så, att hyrorna för byggnader och andra lokaler i museiverkets besittning med avvikelse från lagen om grunderna för avgifter till staten av kulturpolitiska skäl kan sänkas så, att hyrorna motsvarar rådande gängse prisnivå, eller då det bör anses överensstämma med statens fördel så att hyran får vara lägre än den gängse eller så att uppbärande av hyra kan frångås. Genom ändringen kan kulturhistoriskt värdefulla byggnader överlåtas till utomstående så att prissättning på företagsekonomiska grunder inte till alla delar följs när hyrorna bestäms.

Lagarna avses träda i kraft vid ingången av 2002.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar**1.1. Hyror för bostadslägenheter och lokaler som förvaltningsnämnden för Sveaborg besitter**

Om förvaltningsnämnden för Sveaborg bestäms i lagen om förvaltningsnämnden för Sveaborg (1145/1988) och i förordningen om förvaltningsnämnden för Sveaborg (168/1989). Enligt 1 § lagen om förvaltningsnämnden för Sveaborg handhas besittningen, förvaltningen, skötseln och istandsättningen av Sveaborg och dess byggnader av förvaltningsnämnden för Sveaborg, som lyder under undervisningsministeriet. Om de områden och byggnader som är i förvaltningsnämndens besittning bestäms närmare genom förordning.

I 3 § nämnda lag föreskrivs att förvaltningsnämnden för Sveaborg har rätt att för sina tjänster uppbära avgifter som stadgas genom förordning. När avgifterna fastställs skall lagen om grunderna för avgifter till staten (980/1973) iakttas. Nämnda lag ersattes från ingången av mars 1992 av lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992), nedan *avgiftslagen*.

I avgiftslagen bestäms om de allmänna grunderna för när statliga myndigheters prestationer skall vara avgiftsbelagda och för storleken av de avgifter som uppbärs för prestationerna. Avgiftslagen är till sin karaktär en generell lag. Om det i någon annan lag eller med stöd av ett bemyndigande i någon annan lag utfärdas bestämmelser som avviker från avgiftslagen, skall de tillämpas i stället. Enligt 7 § 1 mom. avgiftslagen bestäms priserna på andra prestationer än offentlighetsliga prestationer enligt företagsekonomiska grunder.

Om de avgifter som uppbärs av förvaltningsnämnden för Sveaborg bestäms i undervisningsministeriets förordning om avgiftsbelagda prestationer vid förvaltningsnämnden för Sveaborg (1013/2000), som gäller till utgången av 2003. Enligt den är de prestationer som förvaltningsnämnden för

Sveaborg prissätter på företagsekonomiska grunder

1) beställd konsultation och sakkunnigtjänster,

2) överlåtelse till utomstående av bostadslägenheter, lokaler, områden och utrustning,

3) publikationer och andra trycksaker avsedda för försäljning,

4) fotokopior och andra kopior, samt

5) andra beställda prestationer.

Enligt 1 § förordningen om förvaltningsnämnden för Sveaborg har förvaltningsnämnden för Sveaborg till uppgift, i enlighet med grunder som fastställs av statsrådet och till den del inte annat stadgas eller bestäms,

1) att svara för förvaltningen av Sveaborg och dess byggnader, besättningar och övriga anläggningar,

2) att svara för skötsel, underhåll samt städning av områden, byggnader och anläggningar som är i dess besittning eller särskilt bestämda,

3) att svara för restaurering och grundlig reparation av områden, byggnader och anläggningar som är i dess besittning eller särskilt bestämda samt att svara för det nybyggande som utvecklades av Sveaborg förutsätter, samt

4) att svara för och ta initiativ till utvecklandet av Sveaborg.

Byggnadsarbetena på Sveaborgs fästning inleddes år 1748 då Finland var en del av det svenska kungadömet. På några årtionden reste sig en väldig sjöfästning på de obebodda öarna. Byggandet fortsatte medan Finland hörde till Ryssland åren 1809—1917. Sveaborg var efter det i militärt bruk och fick år 1973 civil administration. I dag utvecklas fästningen både som monument och som levande stadsdel.

Förvaltningsnämnden för Sveaborg har till uppgift att sköta den nationalegendom som finns på Sveaborg. Sveaborgs fästning, ett monument över unik militärarkitektur, upptogs år 1991 på UNESCOs (Förenta Nationernas specialorganisation för utbildning, vetenskap och kultur) världsarvslista. Enligt konventionen om skydd för världens kultur- och naturarv (FördrS 19/1987) har Finland förbundit sig att skydda och bevara objekt

som finns upptagna på listan. Det speciella byggnadsbeståndet på Sveaborg utnyttjas mindre effektivt än normalt och byggnaderna fordrar mer underhåll än normalt.

På Sveaborg och öarna Långören och Lonnan har förvaltningsnämnden för Sveaborg sammanlagt 195 byggnader och befästningsanläggningar. Deras våningsyta är totalt 165 000 kvadratmeter och volym 630 000 kubikmeter. Av våningsytan finns 92 procent i skyddade byggnader. Antalet bostäder är 331 och lägenhetsytan för dem totalt 22 250 kvadratmeter. Lägenhetsytan för de övriga lokaler som är i användning (bl.a. lokaler, arbetsrum, restauranger och lagerlokaler) uppgår till totalt 58 000 kvadratmeter. Dessa lokaler, som är i intäktsbringande användning, är oftast inrymda i skyddade byggnader som på grund av byggnadens karaktär, material och andra orsaker inte kan hyras ut till en hyra som täcker alla kostnader.

Hysesintäkterna för de bostäder och lokaler som är i förvaltningsnämndens besittning och uthyrda till utomstående uppgick år 2000 till sammanlagt ca 13,9 miljoner mark. De totala hyresintäkterna från fastigheter var nämnda år ca 17,6 miljoner mark. Enligt den kostnadsvarsighetskalkyl som ämbetsverket gjort täcker hyresintäkterna inte de avskrivningar och räntekostnader för oavskrivet kapital som balansvärdena för fastigheterna förutsätter och är således inte bestämda på företagsekonomiska grunder. Statens revisionsverk har fäst uppmärksamhet vid saken och förutsatt att den rättas till lagstiftningsvägen. Det har inte ansetts möjligt att utnyttja ett sådant prisstöd som avses i avgiftslagen, eftersom underskottet uppstår först efter det att avskrivningar och räntor dragits av. Utan avskrivningar och kapitalräntor täcker hyresverksamheten utgifterna för fastighetsväsendet.

Eftersom hyrorna för bostäderna och lokalerna på Sveaborg enligt avgiftslagen prissätts på företagsekonomiska grunder, granskas prissättningen utgående från kravet på lönsamhet. Intäkterna skall då täcka minst kostnaderna för verksamheten och intäktskravet på det kapital som placerats i verksamheten på det egna kapitalets villkor. Vid prissättningen är det möjligt att utöver kostnaderna också beakta efterfrågan och kon-

kurens. Också prisnedsättningar kan utnyttjas vid prissättningen, men den avgiftsbelagda verksamheten skall dock som helhet skötas enligt lönsamhetskravet. För närvarande är detta dock inte möjligt i fråga om förvaltningsnämndens bostäder och lokaler. För att det fortsättningsvis skall vara möjligt att såsom nu ta ut skäligen hyror för bostäderna och lokalerna och för att Sveaborg skall kunna bibehållas som en bebodd och levande stadsdel, skall det genom lag göras möjligt att avvika från avgiftslagen när det gäller att bestämma de hyror som prissätts på företagsekonomiska grunder. Till övriga delar skall avgiftslagen fortfarande iaktas.

På basis av det ovan anförda föreslås att 3 § lagen om förvaltningsnämnden för Sveaborg ändras så att avgiftslagen i första hand skall tillämpas vid bestämmande av avgifter för prestationer. När bostäder och lokaler som befinner sig i kulturhistoriskt värdefulla byggnader överläts till utomstående skall det dock vara möjligt att avvika från avgiftslagen när hyran fastställs. Hyror som prissätts på företagsekonomiska grunder skall dock av kulturpolitiska skäl kunna sänkas så att de motsvarar rådande prisnivå för respektive byggnad på ön.

1.2. Entréavgifter i museer som lyder under museiverket och hyror för kulturhistoriskt värdefulla lokaler

Entréavgifter i museer

Om museiverket bestäms i lagen (31/1972) och förordningen (119/1992) om museiverket. För landets fornminnesförvaltning, för därtill ansluten forskning samt för den allmänna ledningen av och tillsynen över museiväsendet finns museiverket, som lyder under undervisningsministeriet.

Enligt 3 § 1 mom. lagen om museiverket har museiverket för tillträde till museiverket underställda museer, utställningar och andra för allmänheten avsedda tillställningar och förevisningar samt för utredningar, undersökningar, utlåtanden och andra tjänster, som utförts eller avgivits på begäran av andra statliga ämbetsverk rätt att enligt vad genom förordning närmare stadgas uppbära avgifter i enlighet med de allmänna grunder som är

stadgade i lagen om grunderna för avgifter, som skola erläggas för särskilda myndigheters expeditioner och tjänsteförrättningar (806/1942). I paragrafens 2 mom. bestäms att i 1 mom. avsedda åtgärder och tjänster i museiverket kan utföras antingen mot lägre avgift än den föreskrivna eller utan avgift, då dessa kan konstateras vara av vikt för undervisning eller för vetenskapen eller eljest med hänsyn till allmänt intresse.

Enligt 1 § 6 punkten förordningen om museiverket har museiverket bl.a. till uppgift att svara för museer och ordna utställningar.

Om de avgifter som tas ut av museiverket bestäms i undervisningsministeriets beslut om avgifter för prestationer vid museiverket (1179/1999), som gäller till utgången av 2001. Beslutet har utfärdats med stöd av såväl avgiftslagen som 3 § lagen om museiverket, vilket i fråga om entréavgifterna gjort det möjligt att avvika från avgiftslagen.

Ordalydelsen i 3 § lagen om museiverket är föråldrad. I paragrafen hänvisas till en upphävd lag och det framgår inte heller att bestämmelser om de avgifter som statliga ämbetsverk tar ut för närvarande utfärdas genom förordning av ministeriet. Det föreslås därför att 3 § ändras så att det är möjligt att avvika från avgiftslagen i fråga om entréavgifter i museer och vid utställningar och att paragrafen i övrigt görs tidsenlig.

Hyror för kulturhistoriskt värdefulla lokaler

Åbo slott är uthyrt till Åbo stad med stöd av lagen om rätt att överlåta och upplåta statens jordegendom och inkomstgivande rättigheter (687/1978), nedan *överlåtelselagen*. Statsrådet har genom sitt beslut den 15 februari 2001 berättigat museiverket att ingå ett hyresavtal gällande detta med Åbo stad. Enligt 10 § 2 mom. överlåtelselagen får legoavgiften vara lägre än den gängse eller också kan från dess uppbärande avstås om kommun eller kommunalförbund är legotagare eller om egendomen upplåts på lega för ett allmännyttigt ändamål eller om det bör anses överensstämma med statens fördel samt även eljest av särskilda skäl.

Museiverket har dessutom genom avtal hyrt ut kulturhistoriskt värdefulla byggnader eller lokaler i sådana till kommuner och and-

ra sammanslutningar, såsom fängelsebyggnaden i Tavastehus, Kejsrerliga fiskestugan i Langinkoski, Runebergs hem i Borgå, Ainola i Tusby, väderkvarnar runt om i landet, renvaktarstugor i Lappland och andra mindre objekt, till en hyra som understiger prissättning enligt företagsekonomiska grunder så, att hyrestagaren vanligen svarat för drifts- och förevisningskostnaderna. Enligt nuvarande tolkning har det inte varit möjligt att tillämpa överlåtelselagen vid uthyrning av sådana lokaler.

För att nuvarande hyrespraxis skall kunna fortsätta i fråga om sådana objekt, föreslås att till 3 § lagen om museiverket fogas en bestämmelse som gör det möjligt att avvika från avgiftslagen när hyrorna för kulturhistoriskt värdefulla byggnader och lokaler i dem fastställs. Hyror som prissätts på företagsekonomiska grunder skall av kulturpolitiska skäl kunna sänkas så, att hyran för lokalerna överensstämmer med rådande gängse prisnivå. Då det bör anses överensstämma med statens fördel får hyran vara lägre än den gängse eller så kan uppbärande av hyra frångås.

2. Propositionens verkningar

Genom propositionen kan hyrorna för förvaltningsnämndens bostäder och lokaler samt entréavgifterna i museiverket och hyrorna för kulturhistoriskt värdefulla lokaler i museiverkets besittning tas ut till samma storlek som för närvarande. Propositionen inverkar inte heller på beloppet av inrättningarnas intäkter. De hyror som förvaltningsnämnden för Sveaborg tar ut för bostadslägenheterna och lokalerna täcker inte heller i dagens läge alla kostnader enligt en kostnadsmotvarsighetskalkyl och de är inte heller fastställda på företagsekonomiska grunder, även om hyrorna i fjol och i år höjts för att motsvara hyrorna i andra hyresbostäder med moderat hyra.

I och med att hyrorna för bostadslägenheterna på Sveaborg kan bestämmas på ett sätt som avviker från avgiftslagen kan ön bibehållas som en bebodd och levande stadsdel.

Museiverket har redan för närvarande möjlighet att ta ut entréavgifter i museer och för utställningar så att avgiftslagen inte iaktas

när avgifterna bestäms. Detta har beaktats också i museiverkets omkostnader i statsbudgeten.

Uthyrning till utomstående på ovan nämnt sätt av kulturhistoriskt värdefulla lokaler som är i museiverkets besittning överensstämmer med statens fördel samt gör det möjligt att bevara dem och utnyttja dem som sevärdheter. Propositionen inverkar inte heller på beloppet av ämbetsverkets intäkter.

Att hålla lokaler i glesbygden i museiverkets regi skulle bli dyrare för staten är nuvarande praxis.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid undervisningsministeriet. Finansministeriet, förvaltningsnämnden för Sveaborg och museiverket har blivit ombedda att ge ett utlåtande om propositionsutkastet. Remissin-

stanserna har förhållit sig positivt till förslaget.

4. Närmare bestämmelser

Enligt de föreslagna lagarna skall närmare bestämmelser om avgifter utfärdas genom förordning av undervisningsministeriet. På grund av lagändringarna måste undervisningsministeriets förordningar om förvaltningsnämnden för Sveaborg och museiverkets avgifter förnyas från ingången av 2002.

5. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2002. Åtgärder som verkställigheten av lagarna förutsätter får vidtas innan lagarna träder i kraft.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lagförslagen

1.

Lag

om ändring av 3 § lagen om förvaltningsnämnden för Sveaborg

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen den 23 december 1988 om förvaltningsnämnden för Sveaborg (1145/1988) 3 § som följer:

3 §

Förvaltningsnämnden för Sveaborg har rätt att för sina prestationer ta ut avgifter vars storlek bestäms med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) och med stöd av den i förordning av undervisningsministeriet.

Med avvikelse från lagen om grunderna för avgifter till staten kan hyror som skall pris-

sättas på företagsekonomiska grunder för bostadslägenheter och lokaler av kulturpolitiska skäl sänkas så, att en hyra som motsvarar gällande gängse prisnivå tas ur för lokalerna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002. Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av 3 § lagen om museiverket**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 14 januari 1972 om museiverket (31/1972) 3 § som följer:

3 §

Museiverket kan för sina prestationer ta ut avgifter vars storlek bestäms med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) och med stöd av den i förordning av undervisningsministeriet.

Med avvikelse från lagen om grunderna för avgifter till staten kan avgifterna för tillträde till museer som lyder under museiverket, till utställningar och andra för allmänheten avsedda tillställningar och förevisningar sänkas eller avgift frångås när det är ändamålsenligt med tanke på undervisning, vetenskap eller annars med hänsyn till allmänt intresse.

Med avvikelse från lagen om grunderna för avgifter till staten kan hyror som skall pris-sättas på företagsekonomiska grunder för kulturhistoriskt värdefulla byggnader och för lokaler i dem av kulturpolitiska skäl sänkas så, att en hyra som motsvarar gällande gängse prisnivå tas ut för lokalerna, eller om det bör anses överensstämma med statens fördel så att hyran får vara lägre än den gängse eller att hyran kan frångås.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002.
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Helsingfors den 7 september 2001

Republikens President

TARJA HALONEN

Undervisningsminister *Maija Rask*

*Bilaga
Parallelltexter*

1.

Lag

om ändring av 3 § lagen om förvaltningsnämnden för Sveaborg

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 23 december 1988 om förvaltningsnämnden för Sveaborg (1145/1988)
3 § som följer:

Gällande lydelse

3 §
Förvaltningsnämnden för Sveaborg har rätt att för sina tjänster uppbära avgifter som stadgas genom förordning. När avgifterna fastställs skall lagen om grunderna för avgifter till staten (980/73) iaktas.

Föreslagen lydelse

3 §
Förvaltningsnämnden för Sveaborg har rätt att för sina *prestationer ta ut avgifter vars storlek bestäms med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) och med stöd av den i förordning av undervisningsministeriet.*

Med avvikelse från lagen om grunderna för avgifter till staten kan hyror som skall prissättas på företagsekonomiska grunder för bostadslägenheter och lokaler av kulturpolitiska skäl sänkas så, att en hyra som motsvarar gällande gängse prisnivå tas ur för lokalerna.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av 3 § lagen om museiverket**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 14 januari 1972 om museiverket (31/1972) 3 § som följer:

Gällande lydelse

3 §

För tillträde till museiverket underställda museer, utställningar och andra för allmänheten avsedda tillställningar och förevisningar samt för utredningar, undersökningar, utlåtanen och andra tjänster, som utförts eller avgivits på begäran av andra statliga ämbetsverk och inrättningar, har museiverket rätt att enligt vad genom förordning närmare stadgas uppbära avgifter i enlighet med de allmänna grunder som är stadgade i lagen den 17 oktober 1942 om grunderna för avgifter, som skola erläggas för särskilda myndigheters expeditioner och tjänsteförättningar (806/42).

Föreslagen lydelse

3 §

Museiverket kan för sina prestationer ta ut avgifter vars storlek bestäms med iakttagande av vad som föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) och med stöd av den i förordning av undervisningsministeriet.

Med avvikelse från lagen om grunderna för avgifter till staten kan avgifterna för tillträde till museer som lyder under museiverket, till utställningar och andra för allmänheten avsedda tillställningar och förevisningar sänkas eller avgift frångås när det är ändamålsenligt med tanke på undervisning, vetenskap eller annars med hänsyn till allmänt intresse.

Med avvikelse från lagen om grunderna för avgifter till staten kan hyror som skall prissättas på företagsekonomiska grunder för kulturhistoriskt värdefulla byggnader och för lokaler i dem av kulturpolitiska skäl sänkas så, att en hyra som motsvarar gällande gängse prisnivå tas ut för lokalerna, eller om det bör anses överensstämmande med statens fördel så att hyran får vara lägre än den gängse eller att hyran kan frångås.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2002.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.